

NOBEL TALTİFLİ EKONOMİ BİLİM ÖDÜLÜ ALAN İKTİSATÇILAR VE ESERLERİNİN SOSYAL POLİTİKA AKADEMİK ALANI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Mustafa Çağlar ÖZDEMİR*

Öz

Nobel ödülleri esasen ekonomi alanda yapılan çalışmaları kapsamaz. Ancak 1969'dan beri Nobel Vakfının taltifi ile İsveç Merkez Bankası Sveriges Riksbank tarafından ekonomi alanında da ödül verilmektedir. Bu çalışma 1969-2018 arasında verilen ekonomi bilim ödüllerinin sosyal politika bilim alanı ile ilgili olanlarını ayırtmak amacı ile hazırlanmıştır. Sosyal politika bilim alanı, “çalışma ekonomisi” ve “endüstri ilişkileri” kapsamında istihdam, işsizlik, refahın tesisi, yoksullukla mücadele gibi makro konu bileşenlerini içermektedir. İlgili dönem kapsayan 50 yıl ve 80 iktisatçının eserleri tarama yöntemi ile incelenmiştir. Sosyal politika ile ilgili görülenlere internet ve kütüphane veri tabanı kullanılarak ulaşılmıştır. Eserler gözden geçirilerek alanla ilgili görüşler okuyucuya yansıtılmaya çalışılmıştır. Çalışma sonunda ekonomik kriz ve savaş dönemlerinin sosyal politika ile ilgili konularda çalışanların öne çıkmasına etki edebildiği, çalışma kapsamında en fazla öne çıkan konuların yoksullukla mücadele, işsizlik ve işgücü piyasalarının düzenlenmesi olduğu görülmüştür. Ayrıca sosyal politika alanında eser üreten birçok ödüllü iktisatçının Türkiye akademik alanında fark edilmediği tespiti de yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nobel ekonomi ödülü, Sosyal politika, Çalışma ekonomisi, endüstri ilişkileri

Jel Kodları: J0, J4, L0, I0

* Doç.Dr. Sakarya Üniversitesi, SBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Sakarya, Türkiye
cozdemir@sakarya.edu.tr

Makale gönderim tarihi: 05.08.2019

Makale kabul tarihi: 12.08.2019

Analysis Of Economists And Their Studies Who Received The Nobel Prize In The Science Of Economics In Terms Of Social Policy's Academic Area

Abstract

Nobel prizes do not include the studies in the field of economics. However, since 1969, the Swedish Central Bank Sveriges Riksbank has been awarded the economists with the Nobel Foundation collaboration. This study has been prepared with the aim of separating the studies related to the field of social policy science of economic science awards given between 1969-2018. The field of social policy science includes macro-subject components such as employment, unemployment, establishment of welfare and struggle against poverty within the scope of "labour economics" and "industrial relations". The studies of 50 years and 80 economists covering the relevant period were examined by scanning method. The studies related to social policy were accessed by using internet and library database. The works were reviewed and the opinions about the field were tried to be reflected to the reader. At the end of the study, it was seen that economic crisis and wartime periods affected the in social policy related issues, and the most prominent issues within the scope of the study were fighting against poverty, unemployment and regulation of labor markets. It was also determined that in the Turkey's academic field is not noticed many award-winning economists who produce works in the field of social policy.

Key Words: Nobel prizes, Social policy, Labour economics, Industrial relations

Jel Codes: J0, J4, L0, I0

Giriş

Bilindiği üzere Nobel ödülleri 1901'den itibaren Alfred Nobel'in vasiyetiyle insanlığa hizmet edenleri ödüllendirmek amacıyla verilen bir taltiftir. İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi, İsveç Akademisi, Karolinska Enstitüsü ve Norveç Nobel Komitesi katılımıyla Nobel Vakfı tarafından kişiler veya kuruluşlara fizik, kimya, edebiyat, fizyoloji veya tıp alanlarındaki olağanüstü başarıları için verilmektedir. Her ödül ayrı bir komite tarafından verilir. İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi fizik ve kimya, alanındaki ödülleri, Karolinska Enstitüsü Fizyoloji veya Tıp alanındaki ödülleri ve Norveç Nobel Komitesi edebiyat alanındaki ödülleri vermektedir (www.nobelprize.org).

Ekonomi alanında Nobel ödülü Alfred Nobel'in orijinal vasiyetinde yer almamaktadır. İsveç merkez bankası Sveriges Riksbank tarafından bankanın 300. yıldönümü olan 1968'de, Alfred Nobel'in 1895'teki vasiyetinin anısına bir ekonomi ödülü verilmesi kararlaştırılmıştır. Ekonomi ödülleri, 1969'dan itibaren İsveç Kraliyet Bilimler Akademisince Nobel Komitelerine benzer olarak yapılandırılan bir ödül Komitesi tarafından seçilen kişilere The Sveriges Riksbank finansörlüğünde verilmektedir. Şu an ekonomi ödülü dâhil diğer tüm ödül süreçleri Nobel Vakfı çatısı altında bir bütün olarak yürütülmektedir. 1969'da verilen ilk ekonomi ödülünden bu yana çalışmanın hazırlandığı 2018'e kadar her yıl düzenli olarak aksatılmadan verilmiştir.

Bu çalışma 50 yıldır ödüllendirilen ekonomiye ilişkin çalışmaların sosyo-politik konular açısından incelenmesi amacı ile hazırlanmıştır. Her bir yıl için ödüle layık görülen kişilerin çalışmaları olabildiğince taranmış ve sosyo-politik konu kapsamına dahil edilen refah, işgücü piyasaları, işsizlik, istihdam, endüstri ilişkileri gibi alanlarına ayırtırmalar yapılmıştır. Böylece dünyada geniş anlamda sosyal politika kapsamında hangi konuların önceliklendirilip önemsendiğine yönelik bir eğilim gösterilmeye gayret edilmiştir. Çalışma iki temel kısımda kurgulanmıştır. İlk kısımda incelenen çalışmaların hangi kapsamda analiz edileceğine ilişkin sosyo-politik bir kapsam sınırlaması yer almaktadır. Daha açık bir ifade ile makale başlığında yer alan "Sosyal Politika Konuları Açısından" ifadesinin sınırları belirlenmiştir. İkinci kısımda ekonomi alanında ödül alanların çalışmaları, kapsam sınırlılığında incelenmiştir. Bu kısımda her yıla özel yapılan çalışma nedeniyle elli alt başlık bulunmaktadır.

1. Çalışma Kapsamında Sınırlandırılan Sosyal Politika Konuları

Sosyal politika en geniş anlamıyla refahın yaygınlaştırılması ile ilgili tedbirler bütünüdür. Bu kapsamda refah bileşenleri doğal olarak sosyal politikanın konularını oluşturur. Sosyal politikanın en temel beşlisi, istihdam, sosyal güvenlik, konut, sağlık, eğitim konularını içerir (Alcock, 2222). Bunun yanında çevre, ulaşım, suçla mücadele ve Türkiye’de sosyal politikanın esası olarak kabul edilen dezavantajlı gruplara yönelik politikalar bu kapsamda değerlendirilir.

Konumuz gereği sosyal politika kapsamının iktisadi boyutu öne çıkmaktadır. Bu çerçevede istihdam, işsizlik, refahın tesisi (yoksullukla mücadele) ana temalar olarak belirlemektedir. Çalışmada sosyal politika konusu, “çalışma ekonomisi” ve “endüstri ilişkileri” kapsamında makro konu bileşenlerini içermektedir.

Türkiye’de taranan literatüründe benzer tema ile yapılmış çalışmalara rastlanmaktadır (Büyükakın, Bülbül ve Çakır, 2010; Atar, Şahin ve Çavuşoğlu, 2018; Altıntaş, Demirel, Güvercin, Aksoy, Sevim ve Günaydın, 2008; Tuncay, 2015). Ancak bu çalışmalardan hiç biri doğrudan sosyal politika ve ilişkili konularda yapılmış çalışmalara odaklanmamıştır. Çalışma bu nedenle diğerlerinden ayrılmakta ve özgünlüğünü korumaktadır.

2. Nobel Taltifli Ekonomi Bilim Ödülü Sahiplerinin Sosyal Politika ve İlişkili Konular Üzerine Yaptığı Çalışmaların İncelenmesi

Bu başlık altında 50 yıllık dönemde (1969-2018) Nobel ekonomi ödülüne layık görülmüş 80 iktisatçının (kimi yıl birden fazla kişi ödüle layık görülmüştür) çalışmaları, belirlenen kapsam dâhilinde incelenmiştir.

2.1. Ragnar Frisch ve Jan Tinbergen’in Çalışmaları (1969)

Nobel İktisat ödülleri 1969’da verilmeye başlanmış ve ilk ödülü Frisch ve Tinbergen isimli iki iktisatçı paylaşmıştır. Rangar Anton Kittil Frisch daha çok ekonometrik modellemeleri nedeniyle ödüle layık görülürken (Frisch ünlü *Econometrica* dergisinin kurucu editörüdür), Alsen Fizik doktorası olan Jan Tinbergen, matematik ve istatistik bilgisini ekonomik büyüme üzerine kullanması ile ödüle layık görülmüştür. Tinbergen Nobel ekonomi ödülü aldıktan sonra ilgisini refah ekonomisi ve gelir dağılımı üzerine yoğunlaştırmıştır. 1975 tarihli “Income Distribution: Analysis and Policies” isimli eseri en ünlü çalışmalarından biridir. Günümüzde

de önemli konuların başında gelen eğitim istihdam ilişkisinin işlendiği çalışmada arz odaklı beşeri sermaye ve talep odaklı eğitim planlaması ilişkisi emek gelirinin eşitsizliği üzerinden tartışılmıştır. Çalışmada işgücü arzı eğitim temelli, işgücü talebi de teknoloji temelli değişkenler olarak ele alınmış ve bu çerçevede denge modelleri kurulmuştur (Açıklayıcı bir çalışma olarak bkz. Haveman, 1977:103).

2.2. Paul Samuelson’ın Çalışmaları (1970)

Samuelson çalışmalarının ekonomi politik üzerine yoğunlaştığı söylenebilir. Özellikle Keynesyen ekonomi üzerine önemli açılımları olan iktisatçının Robert Solow ile yaptığı çalışmalar sosyal politika bağlamında dikkat çekmektedir. Parasal ücretlerin değişimi ile işsizlik arasındaki ilişkiyi gösteren Phillips eğrisine yaptıkları katkıyla eğriyi enflasyon ile işsizlik arasında ilişkiyi gösteren bir yapıya evirmişlerdir. Günümüzde Phillips eğrisi hemen tüm Çalışma Ekonomisi kitaplarında Enflasyon ile İşsizliği gösteren bir eğri olarak anlatılmaktadır (Türkçe bir çalışma için bkz. Akkuş, 101vd). Sosyal güvenlik alanında da kullanılan “örtüşen nesiller” (overlapping generations) modeli ve Bergson ile birlikte geliştirdikleri “toplumsal refah fonksiyonu” önemli çalışmaları arasındadır (Açıklayıcı bir çalışma için bkz. Chipman, J.S, 1982:152).

2.3. Simon Kuznets’in Çalışmaları (1971)

Özellikle gelir eşitsizliği ölçüm yöntemlerinde Kuznet’in ters U eğrisi önemli bir yere sahiptir. Eğri gelişme aşamasında kişi başı gelir ve eşitsizlik arasındaki ilişkiyi inceler. Kuznet’e göre başlangıçta gelir artarken eşitsizlik de artar. Belirli bir optimum noktadan sonra gelir artmaya devam ederken eşitsizlik azalmaya başlar. 1955’te yayınladığı Ekonomik Büyüme ve Gelir Eşitsizliği (Economic Growth and Income Inequality) isimli ünlü makalesi ardından devam eden ekonomik büyümeye ilişkin çalışmaları Kuznete Nobel ekonomi ödülünü kazandırmıştır.

2.4. John Hicks ve Kenneth J.Arrow’un Çalışmaları (1972)

Hicks ve Arrow aynı dönem Nobel ekonomi ödülüne layık görülen iktisatçılardır. Londra Ekonomi Okulu, Oxford ve Cambridge Üniversitelerinde çalışan Hicks, Ücret teorisi, Refah ekonomisi alanlarında çalışmalar yürütmüştür. Günümüz sosyal politika müfredatında ücret teorisi hakkındaki çalışmaları hala gündemdedir. Aynı zamanda Slutsky ile birlikte

geliştirdikleri Gelir İkame etkisi de sosyal politika alanında önemli yere sahiptir. Gelir ikame etkisi ile fiyat hareketlerinin tüketim üzerindeki etkileri incelenerek toplam refah ilişkisi kurulmaktadır. Temelde Kaldor'un geliştirdiği kayıpların telafisi teorisi de Hicks'in katkılarıyla sosyo politik bir temele oturmuştur. Buna göre yeni durumdan kazançlı çıkanlar zarar görenlerin kayıplarını tam olarak tazmin ettiklerinde hala kazançlı durumda iseler sosyal bir iyileşme daha farklı bir ifade ile toplum refahında artış gözlemlenir.

Arrow çalışmalarını daha çok genel denge üzerine kurgulamıştır. İmkansızlık teoremi sosyal politika alanında refahın dağılımı için optimum denge ile birlikte tartışılmaktadır. Özünde Pareto optimumu bulunan teorem Arrow teorisinde "oybirliği" bileşenini karşılamaktadır. Arrow toplumsal refah işlevini, refahın sağlanmasında çok seçenekli tercihler listesine bağlar. Bu durumda toplumsal refaha sadece bir yolla değil, duruma, koşullara, yönetim yapısına veya tercihlere göre farklı biçimlerde ulaşılabilir. Teorinin sosyal politika alanında oluşturduğu yankı ileride bahsi geçecek bir diğer Nobel ekonomi ödülü sahibi Amartya Sen'in de ilgisini çekmiştir. Sen'in teorinin eleştirisini yaptığı Sosyal Seçim İmkani (Possibility of Social Choice) çalışmasında sosyal refah yargılarında kişiler arası karşılaştırmaların devreye girmesi ile refahın zedeleneceği düşüncesi bulunmaktadır (Sen, 1999: 349).

2.5. Wassily Leontief'in Çalışmaları (1973)

Leontief genel olarak kendi adıyla anılan paradoks ile tanınır. Esasen Hecksler Ohlin'in faktör donatımı teorisine göre ülkelerin elinde en fazla bulundurduğu malı ihraç edip en azını ithal etmesi ve bu kapsamda ticaretin emek yoğun veya sermaye yoğun mallara göre şekillenmesine yönelik mantıksal teorisi, Leontief'in ABD üzerine yaptığı araştırmalar ile ters mantıkla ortaya çıkmıştır. Leontief'e göre ABD'nin ihraç ürünlerini içinde sermaye faktörü yoğun olması gerekirken emek faktörü yoğun çıkmış ve H.Ohlin teorisinin paradoksunu oluşturmuştur. Ancak Leontief'in sosyal politika alanında en bilinen katkısı endüstri ilişkileri alanındaki kısa dönem krizlerin ifade edildiği Leontief dalgalarıdır. Esasen endüstri ilişkilerine yönelik çalışmalarda 50 yıllık uzun dönemleri kapsayan Kondratiyef dalgaları daha bilinen bir alan olarak öne çıksa da daha detaylı incelemelerde bu krizlerin artçılarının olduğu ve daha kısa dönemde kendini belli ettiğini ortaya koyan Leontief sosyal politika alanında kendine yer edinmeyi başarmıştır.

Leontief bileşik mal teorimi ile refahın yaygınlaşmasında geniş açılı perspektifler de sosyal politikanın çalışma alanını desteklemektedir.

Leontief'in 1986'da yayınladığı Otomasyonun İşçilerin Geleceğe Etkisi (The Future Impact of Automation on Workers) isimli çalışması da sosyo politik kapsam açısından dikkate değerdir. Günümüzün en önemli konularından biri olan "çalışmanın geleceği" temasına yönelik çabalarda, kök bilgi olarak hala Leontief'in düşünceleri kullanılmaktadır.

2.6. Gunnar Myrdal ve Friedrich August von Hayek'in Çalışmaları (1974)

Myrdal özellikle nüfus ve yoksulluk üzerine yaptığı çalışmalarla sosyo-politik alana temas etmiştir. Çalışmaları modern sosyal politikanın çerçevesini çizen Titmuss'un eserinde de yer almaktadır. Özellikle Dünya Yoksulluğunun Mücadelesi (The Challenge of World Poverty) çalışması öne çıkan çalışmalarından biridir. Irkçılık, parasal ve ekonomik dalgalanmalar ile sosyal ve kurumsal ilişkiler bağlamında kurduğu ilişki zincirleri sayesinde Nobel ekonomi ödülüne layık görülen Myrdal, çoğu kez zıt fikirde olduğu Hayek ile aynı dönem ödülü paylaşmıştır. Myrdal uluslararası sosyal demokrat sosyal politikanın kurucu dinamiklerinden biri olarak anılır. Alva ile öne sürdükleri "Milletin Evi" (Folkhemmet-İsveççe) kavramı Sosyal Politika'da en bilinen yaklaşımlardan biridir.

Hayek modern dönem liberalizmin en tanınmış teorisyenlerinden biridir. Refaha ulaşmada bireysel özgürlüklerin önemini vurgulayan Hayek, merkezi ekonomik planlamanın refah tesisinde uzun dönemde zararlı olduğu sonucuna ulaşır. En bilinen eseri 1944 tarihli Kölelik Yolu'dur. Ancak 1960'da yayınladığı Özgürlüğün Anayasası (The Constitution of Liberty) müdahaleci sosyal politika karşısındaki en temel eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir. 1974, iki zıt görüşün aynı anda ödüllendirildiği yıl olarak tarihte yerini almıştır.

2.7. Leonid Vitaliyevich Kantorovich, Tjalling C. Koopmans'in Çalışmaları (1975)

Hem Kantorovich hem de Koopmans, sosyal politika yazın alanında az bilinen iktisatçılardır. Kantorovich kaynakların en etkin kullanımı konusunda yaptığı çalışmalarla ödüle layık görülmüştür. Daha çok üretim planlaması ve organizasyon alanlarında çalışmakla birlikte, önerdiği modellerin sosyal politika alanında efektif kaynak kullanımında değerlendirildiğine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Koopmans'ın çalışmaları optimal büyüme iktisadı

üzerine yoğunlaşmıştır. Bu çerçevede doğrudan sosyal politika ile ilgili çalışmalarına rastlanamamıştır.

2.8. Milton Friedman’ın Çalışmaları (1976)

Liberal görüşün savunucularından olan Friedman, hem yaptığı görevler hem de akademik üretimi açısından en tanınmış iktisatçılardan biridir. Kapitalizm ve özgürlük kitabı genel düşünce yapısını ortaya koyan eserlerin başında gelmektedir. Monoterist ekonominin öncülerinden olan Friedman sosyal politika açısından önemli bir yeri olan Keynesyen ekonomi eleştirileri ile tanınmaktadır. Sosyal politika kapsamında karşılıksız yardımlara ilişkin “Bedava öğle yemeği diye bir şey yoktur” (there is no such thing as a Free Lunch) sözü, yaklaşımı hakkında önemli ipuçları vermektedir. Bununla birlikte yapay istihdam oluşturma politikalarının ekonomik istikrarsızlığa neden olduğuna ilişkin görüşleri de bulunmaktadır.

2.9. Bertil Ohlin ve James Meade’in Çalışmaları (1977)

Ohlin uluslararası ticaret teorisyenlerinden biridir. Meade ise Keynes’in ünlü eseri Para, faiz ve istihdam teorisi (genel teori) kitabına katkılarıyla anılmaktadır. Makroekonomi alanında çalışmaları olan Meade daha çok uluslararası ekonomi politikaları ile ilgilenmiştir.

2.10. Herbert A. Simon’ın Çalışmaları (1978)

Simon, davranışsal iktisadın kök temsilcilerinden biridir. Daha çok kurumsal organizasyonlar üzerine çalışmalar yapmış olmakla birlikte doğrudan sosyal politika konuları ile ilgili çalışmalarına rastlanamamıştır. Mikroekonomi konularıyla ilgilenmiştir.

2.11. Theodore Schultz, W. Arthur Lewis’in Çalışmaları (1979)

Schultz özellikle çalışma ekonomisi alanında en bilinen teorisyenlerden biridir. Kökleri Adam Smith’e dayanan beşeri sermaye teorisinin güncel döneme uyarlanması çalışmalarıyla ekonomi ödülüne layık görülmüştür. Çalışmalarının birçoğu sosyal politika alanı ile ilgilidir. “İnsan refahı ve ekonomik büyüme” isimli çalışması, alanda yapılan birçok makaleye feyz vermiştir. 1980’de yayınladığı “Fakir olma Ekonomisi” sosyal politika açısından önemli bir yere sahiptir.

Aynı yıl ekonomi ödülünü paylaşan Lewis, sosyal politika açısından önemli katkıları olan hatta sosyal politika alanında ilk kez ekonomi ödülü alan iktisatçı olarak kabul edilir. Özellikle ulusların refahının doğasına yönelik araştırmalar Lewis'i farklı bir noktaya taşımıştır. Lewis'e göre ekonomi "kapitalist" ve "geleneksel" olmak üzere dual bir yapıya sahiptir. Çalışmalarında kapitalist ekonominin istihdam ve üretim ilişkilerini A.Smith yaklaşımlarını kullanarak açıklamıştır (özellikle işgücü arzı açısından). İnsan sermayesinin kullanım kapasitesi bakımından daha az imkâna (ve rasyonaliteye) sahip geleneksel ekonomilerde ise beklenen kârlılığa kolayca ulaşamadığı tespitini yapmaktadır. Geleneksel ekonomilerde yoğunlukla öne çıkan kırsal istihdamda gizli işsizliğin yoğun olarak belirdiğini ifade eden Lewis bu durumun giderek kentlere de yayıldığına işaret etmektedir. Bu durum toplumsal refahı da olumsuz etkilemektedir (konu hakkında Findlay'dan tercüme edilmiş bir çalışma için bkz. Özdemir,2010: 71).

2.12. Lawrence R. Klein'in Çalışmaları (1980)

1969'da ekonomi ödülü alan Tinbergen'in ekonometrik modelini geliştirerek ABD ekonomisine uygulayan Klein, kendi adını taşıyan modeli ile sava sonrası gelişme dinamiklerini doğru olarak hesapladığı çalışmalarıyla 80'de ekonomi ödülüne layık görülmüştür. Makroekonomi konusunda yaptığı çalışmalar yanında mikroekonomi içerikli çalışmalarla da dikkat çekmeyi başarmıştır. Ödül aldıktan üç yıl sonra gerçekleştirdiği Arz ve Talep Ekonomisi isimli eseri önemli çalışmaları arasındadır. Sosyal politika konuları ile ilgili doğrudan çalışmalarına rastlanmamıştır.

2.13. James Tobin'in Çalışmaları (1981)

Tobin Keynesyen iktisat prensipleri ile ekonomik durgunluğun atlatılması için devlet müdahalesini savunan görüşleriyle öne çıkmıştır. Özellikle finansal piyasaları öncelikleyen çalışmaları ve uluslararası piyasalarda geçerli olacak ve "Tobin vergisi" olarak anılan bir anti spekülasyon vergisini önermesi ile tanınmaktadır. Sosyal politika ile ilgili önemli çalışmaları olan Tobin, özellikle ABD'deki genel yoksulluk ve ırktan kaynaklanan yoksullukla mücadele üzerine eserler üretmiştir. "Zencilerin Ekonomik Durumunun İyileştirilmesi (1965)", "ABD'de Yoksullukla Mücadele (1967)", "Yoksulların Gelirlerini Yükseltmek "(1968)" ve "Eşitsizlik Alanını Sınırlamak Üzerine (1970)" gibi eserleri doğrudan sosyal politika ile

ilgilidir. Tobin'e göre mevcut refah sorunu, geleneksel yoksulluk nedenleri çerçevesinde değerlendirildiğinde neo-muhafazakâr analizlerle çelişmektedir (Dimand, 2003:559).

2.14. George J. Stigler'in Çalışmaları (1982)

Stigler özellikle emek piyasaları üzerine yaptığı çalışmalarla sosyal politika alanında önemli bir iktisatçıdır. İşsizlik ve iş arama süreçlerini işlediği 1952 tarihli "Emek Piyasalarında Enformasyon" isimli eseri en bilinen çalışmaları arasındadır. Çalışmasında Keynesyen friksiyonel işsizliğe atıflarda bulunan Stigler özellikle üretim ve dağılım üzerine yaptığı çalışmalarla sosyo-politik alanda varlık göstermektedir. Daha önce gerçekleştirdiği "Asgari ücret mevzuatının ekonomisi" başlıklı çalışmasında asgari ücretin serbest piyasalar üzerindeki etkileri tartışılmıştır (Stigler, 1946: 358). Stigler'in iktisadi yönlendirme teorisi içinde yer ana "düzenleyici gasp" kavramı, sosyal politika yazın alanında, hükümetinin yardımları yönlendirici ve düzenleyici güç olarak kendi özel menfaatlerini korumak üzere gasp edip kullandığı yönünde yorumlanmasına da neden olmuştur (Leube ve Moore, 1986: 305-6). Kavramın benzer bir yapılandırma ile Esping-Andersen'in "müştericilik" veya "oy karşılığı kayırmacılık" (clientelism) ifadesi ile de örtüşmektedir.

2.15. Gerard Debreu'nun Çalışmaları (1983)

Genellikle genel ekonomik denge üzerine çalışmalar yapan Debreu, sosyal politika yazın alanında Arrow ile yaptığı çalışmalarla entegre olmuştur. Alana ilişkin en göze çarpan çalışması "Bir Sosyal denge varlığı teorisi" (A Social Equilibrium Existence Theorem) olarak tespit edilebilir. Bu çalışmada toplumda refahın tesisi için çok bileşenli politikalar üretilmesi üzerinde durulmaktadır. Nash'in oyun teorisinde de faydalanılan teoride yoğun matematiksel ifadeler kullanılarak farklı olasılıklar üzerine çözümler geliştirilmiştir (Debreu, 1952:886).

2.16. Richard Stone'nun Çalışmaları (1984)

Stone esasen maliyet muhasebecisidir. Milli gelir ve harcama istatistiklerini özel bir yöntemle muhasebeleştirilebildiği için ekonomi ödülüne layık görülmüştür. 1944 tarihli "Milli gelir ve harcama" isimli eseri en bilinen çalışmaları arasındadır. Stone'ın geliştirmiş olduğu iktisadi ve sosyal muhasebe sisteminin sosyal politika uygulamalarına yansıtıldığı alan günümüzde

ancak sosyal güvenlik sistemlerinin gelir gider dengesinin gözlemlendiği aktüeryal hesap cetvellerinde görülebilir (konu hakkında aydınlatıcı bilgi için bkz. Marangonia ve Rossignoli, 2016: 219 vd). Bunun dışında sosyal politika ile ilgili alanda bir çalışmasına rastlanmamıştır.

2.17. Franco Modigliani'nin Çalışmaları (1985)

İtalyan Modigliani, sosyal politika alanında özellikle emeklilik fonlarına ilişkin bireysel tercihlerin işlendiği çalışmalarda atıflar alan bir iktisatçıdır. Yaşam devri hipotezini ortaya atan düşünür, çalışmanın başlangıcı ile emeklilik arasında yapılan tasarrufların ve tasarruflara ilişkin dönemsel harcamaların refah üzerine etkilerini araştırmıştır. Türkçe sosyal politika yazınında fazlaca yer bulamayan bu hipotez gelir ve tüketim ilişkisini gençlik, orta yaş ve ileri yaş dönemleri olmak üzere üç boyutta incelemektedir. Sosyal güvenlik sisteminin dönemsel etkinliği çerçevesinde yapılandırılan ve Modigliani hipotezini kullanan bir çalışma için bkz. Jappelli, 2005: 233 vd).

2.18. James M. Buchanan'ın Çalışmaları (1986)

Buchanan, Kamu tercihi teorisi ile sosyal politika alanında tanınmış iktisatçılardan biridir. Özellikle anayasal iktisat ekolünün temsilcisi olarak bilinir. Vergilendirme üzerine çalışmalarını yoğunlaştırmış olan Buchanan'ın sosyo-politik alanla ilişkisi kamu maliyesi üzerinden ilerlemektedir. Sosyal politika alanının merkezinde oturan politik iktisadın modern dünyada birleştirilmesi çalışmalarına önemli katkıda bulunmuştur. Buchanan, Tullock ile yaptığı çalışmalarda refah ekonomisinin problemlerini, sosyal karar verme ve adalet üzerinden anayasal iktisat çerçevesinde geniş bir perspektifte tartışmıştır (geniş kapsamlı bir çalışma için bkz. Roos, 1973:160).

2.19. Robert M. Solow'un Çalışmaları (1987)

Solow daha çok işsizlik üzerine çalışmaları ile bilinir. Çalışma ekonomisi literatüründe özellikle işsizlik ve enflasyonla ilgili çıkarımları Phillips eğrisine farklı bir yön vermiştir. Ayrıca 1980'de yayınlandığı "İşsizlik teorileri üzerine" eseri ile 1997 tarihli İşgücü Piyasası Esnekliği Nedir? Sizin için iyisi nedir?" isimli çalışmalar alanda en bilinen eserlerdir (Phillips eğrisinin eleştirel bir yaklaşımı için bkz. Büyükkın, 2008: 133 vd).

2.20. Maurice Allais'in Çalışmaları (1988)

Allais, kendi ismini taşıyan paradoksu ile tanınır. Paradoks, beklenen fayda kuramı ile gerçek insan davranışlarının zıtlığı üzerine kurulmuştur. Sosyal politika alanında yapılan yardımlar ve sonuçları açısından kuramın dikkate alındığı çalışmalar bulunmaktadır. Bizzat Allais tarafından kaleme alınan ve ekonomi bilimine katkısının ne olduğunu anlattığı çalışmasında, kuramının daha etkili bir sosyal politikada kullanılabileceği yönünde yorumlar bulunmaktadır (Allais, 1988: 234).

2.21. Trygve Haavelmo'nun Çalışmaları (1989)

Haavelmo'nun sosyo-politik alana ilişkin ilgisini, ekonometrinin refah devleti kapsamında kullanım etkinliğini tartıştığı ve ödüle layık bulunan tüm çalışmaları hakkında yaptığı bir çalışmadan yakalamak mümkündür. Geniş anlamda bir refah devleti çerçevesinde (sadece batılı refah devleti algısı değil) yaptığı tartışmada ekonometrinin faydalı bir araç olduğunu, ekonometrik modeller kullanılarak daha etkin bir sosyal politika sürecinin işletilebileceğini ortaya koymuştur (Haavelmo, 1997:13-15).

2.22. Harry M. Markowitz, Merton H. Miller ve William F. Sharpe'ın Çalışmaları (1990)

Bu dönem ekonomi ödülü üç iktisatçı tarafından paylaşılmıştır. Her üçünün de odaklandığı alan finansal piyasalardır. Markowitz finans piyasalarında bugünkü değer teorisi üzerine yaptığı risk analizlerine yönelik çalışmaları ile ödüle layık görülmüştür. Miller da finansal piyasalar üzerine çalışmalar yürütmüştür. "Sermaye Maliyeti, Kurumsal Finansman ve Yatırım Teorisi" çalışması ile ilgi çekmiştir. Daha önce ekonomi ödülü kazanmış İtalyan iktisatçı Modigliani ile birlikte kurguladıkları Miller-Modigliani teoremine göre bir kurum doğru doğru borç/özkaynak oranını bularak sermaye maliyetini her zaman istedikleri gibi düşüremezler. Shape de aynı yönlü çalışmaları ile öne çıkmaktadır. Bu üç iktisatçının da sosyal politika alanında çalışmalarına rastlanmamıştır.

2.23. Ronald H. Coase'in Çalışmaları (1991)

Coase, refah ekonomisi üzerine çalışmaları ile sosyal politika alanına katkılarda bulunmuştur. Kurumsal ekonomi üzerine yaptığı çalışmalar, kurumsal çalışma ekonomisi literatüründe yer

bulmaktadır. 1960 tarihli Sosyal Maliyet Problemi isimli çalışması alana ilişkin önemli çalışmalar arasındadır. Bu çalışmasında yoksullukla mücadelede etkin kaynak kullanımı için önerilen Pigue yaklaşımının yetersizliğinden bahsetmektedir (Coase, 1960). Coase'ın önemli farklılıklarından biri çalışmalarında matematiksel ifadelerin bulunmamasıdır. Diğer ekonomi ödülü alanların ekseriyeti iddialarını matematiksel yöntemlerle ispat etmeye çalışmışlarken Coase bunu reddederek “kara tahta iktisatçıların” gerçek dünyadan kopuk olduklarını ve aslında gerçeği değil kendi düşüncelerini rakamlara itiraf ettirdiklerini söylemektedir (Coase, 1982).

2.24. Gary S. Becker’in Çalışmaları (1992)

Becker, sosyal politika alanı ile ilgili en yoğun çalışmaları yapan ödüllü iktisatçılardan biridir (Bilen ve Yumuşak, 2008). Özellikle ırkçılık, suçla mücadele, aile politikaları ve madde kullanımı ile ilgili sosyolojik çalışmaları dikkate değerdir. Beşeri sermaye teorisinin önemli isimlerinden biridir (Becker, 1975). Zamanın kullanımı üzerine yaptığı çalışmalar, günümüz yoksulluk çalışmalarına ışık tutmaktadır. “Ayrımcılığın ekonomisi ve Aile üzerine inceleme” isimli çalışması da sosyo-politik açıdan bilinen ve çok atıf alan eserleri arasındadır (Becker, 1971; Becker, 1993).

2.25. Robert W. Fogel ve Douglass C. North’un Çalışmaları (1993)

Fogel, endüstri ilişkilerinden kaynaklanan kurumsal yapılar, sosyal ve siyasal eşitlik üzerine çalışmalar yürüten ve aslen tarihçi olan bir düşünürdür. Sosyo-politik konularla ilgili sendikalar ve çalışma ilişkilerindeki ayrımcılık üzerine odaklanmıştır. Pasifik demiryollarındaki sendikal birlikler üzerine yaptığı çalışmalar ilgi çekicidir. Nobel ödülünü aldıktan sonra yaptığı nüfus hareketleri ve eşitlikçiliğin geleceğine yönelik çalışmaları sosyo-politik açıdan önemlidir.

Aynı yıl ekonomi ödülünü Fogel’le paylaşan North da ekonomi tarihi ile ilgilenmektedir. Özellikle kurumsal yapının etkinliği üzerine yaptığı çalışmalar günümüzde kurumsal çalışma ekonomisi alanında dikkate alınmaktadır. North, tarihi süreçte insanlığın (çoğu zaman çalışanların) yaşadığı şiddet olaylarının ekonomi tarihindeki dönüşüm dinamiklerini etkilemesine yönelik çalışmalarda bulunmuştur. 94 tarihli “Ekonomik Büyüme, Nüfus Teorisi ve Fizyolojisi: Ekonomik Politika Yapımında Uzun Süreli Süreçlerin Rulmanları/Taşıyıcıları”

(Economic Growth, Population Theory and Physiology: The Bearings of Long-Term Processes on the Making of Economic Policy) isimli eseri en bilinen çalışmaları arasındadır.

2.26. John C. Harsanyi, John Forbes Nash ve Reinhard Selten'in Çalışmaları (1994)

1994 ekonomi ödülü ana tema olarak oyun teorisi üzerine çalışan iktisatçılara verilmiştir. Harsanyi, Bayseian Oyunu kuramı ile tanınır. Kuramda, oyuncuların diğer oyuncular hakkında eksik bilgileri olduğu varsayılır ve her bir oyuncu diğer oyuncuların tam kazanç fonksiyonlarını bilemeyebilir, bunun yerine kazanç fonksiyonlarıyla ilgili inançlara sahip olabilir. Harsanyi'nin sosyal politika ile önemli çalışmaları bulunmaktadır. “Refah Ekonomisinde ve Risk Alma Teorisinde Kardinal Fayda” , “Kardinal Refah, Bireyci Etik ve Faydaların Kişilerarası Karşılaştırmaları” ve “Etik, Sosyal Davranış ve Bilimsel Açıklama Üzerine Yazılar” isimli eserlerinde sosyo-politik bir çok tema bulunmaktadır.

Nash oyun teorisi denince ilk akla gelen isimlerden biridir. Aslen matematikçi olan Nash doğrudan sosyal politika alanında eserler üretmemekle birlikte genel ekonominin çok bileşenli tercihleri üzerine optimum fayda seçenekleri üzerine çalışmalar yapmıştır.

Selten de oyun kuramı ile öne çıkan iktisatçılardan biridir. Deneysel ekonominin kurucularından kabul edilir. Çalışmaları daha çok genel denge ve ekonomik davranışlar üzerinedir. Detaylı incelendiğinde cinsiyet farklılığından kaynaklanan ayrımcılık ve sosyal uygunluk temalarını içeren çalışmaları dışında sosyal politika alanına belirgin bir katkısı tespit edilememiştir.

2.27. Robert Jr Lucas'in Çalışmaları (1995)

Para ve kalkınma iktisadı çerçevesinde çalışmaları olan Lucas Jr, daha çok sermaye hareketleri ve iş dünyasına ilişkin çalışmaları ile tanınmaktadır. Sosyal politika alanında bir çalışmasına rastlanmamıştır.

2.28. James A. Mirrlees ve William Vickrey'in Çalışmaları (1996)

Mirrlees'in refah ekonomisi ve gelir üzerine yaptığı çalışmalar sosyal politika ile ilgili önemli literatürler arasındadır. Özellikle belirsizlik altında yürütülen politikaların etkinliğinin tartışıldığı “Refah Ekonomisi, Bilgi ve Belirsizlik Üzerine Notlar” çalışmasında gelir dağılımı

ve yoksulluk üzerine önemli tespitler bulunmaktadır. Refah ekonomisi ile ölçek ekonomilerini karşılaştırdığı çalışması da konu kapsamında değerlendirilebilir. Nobel ödülü almadan bir yıl önce yayınladığı “Özel Risk ve Kamu Eylemi: Refah Devleti Ekonomileri” isimli makalesi sosyal sigorta alanında çalışmalar yürüten akademisyenlerce bilinen külliyat içindedir. Bu makalede çeşitli modeller kullanılarak en uygun sosyal sigorta şekli tartışılmaktadır. Çalışmada teşvik teorisinin iki genel prensibi belirtilmiştir. Daha sonra bunların basit bir yaşam döngüsü modelini, amaçlanan işgücü arz modelini, sağlık ve sağlık bakım maliyetleri modelini nasıl uyguladıkları gösterilmiştir. En çok dikkat çeken, rastgele dış olayların meslek veya aile statüsünde değişikliklere neden olduğu iş gücü-arz-modeline ayrılmıştır. Faydaların sağlanmasındaki anlaşmazlıkların istenilişi tartışılmış ve vergi sistemindeki diğer ilerlemelerle olan ilişki araştırılmıştır (Mirrlees, 1995: 383 vd).

Vickrey asimetrik enformasyonda teşviklerin ekonomi üzerindeki etkilerine yönelik çalışmalarından dolayı ödüle layık görülmüştür. Çalışmaları arasında doğrudan sosyal politika ile ilgili özel alanlara rastlanmamakla birlikte bizim Türkiye’de yürütülen teşvik paketleri üzerine yaptığımız bir çalışmada, Vickrey’in çalışmalarından önemli ölçüde faydalandığımızı ifade etmemiz gerekir (Özdemir ve Zambak, 2019: 75 vd).

2.29. Robert C. Merton ve Myron S. Scholes’un Çalışmaları (1997)

Merton fiyatlandırma üzerine çalışmaları ile tanınmaktadır. Genellikle finansal mühendislik ve yenilik üzerine çalışmaları olan iktisatçı, uzun dönem sermaye yönetimi ile ilgili konularda çalışmıştır. Sosyal politika alanı ile doğrudan çalışmalarına rastlanmamıştır.

Scholes’un odak alanını da finansal ekonomi oluşturmaktadır. Opsiyon fiyatlandırma modeli üzerine çalışmaları ile ekonomi ödülüne layık görülmüştür. Risk yönetimi alanında yaptığı çalışmalar makro düzeyde sosyal politika yönetimi ile ilişkilendirilebilir.

2.30. Amartya Sen’in Çalışmaları (1998)

Sosyal politika alanında en tanınmış iktisatçılardan biri Amartya Sen’dir. Özellikle yoksulluk üzerine yaptığı çalışmalar dünya genelinde sosyal politikacıların kaynak aldığı çalışmaların temelinde yer alır. Ayrıca yoksulluğun ölçümü için geliştirmiş olduğu kendi adıyla anılan daha sonra Shorrocks ve Thon ile genişlettiği bir endeksi de bulunmaktadır (konu hakkında açıklayıcı bilgi için bkz. Özdemir, 2017: 195-196). Sen, çalışmalarını refah ve eşitsizlik

üzerine yoğunlaştırmıştır. Yapabilirlik/Kapasite (Capabilities) yaklaşımı en bilinen çalışmalarının başında gelir (Sen, 1999).

2.31. Robert A. Mundell'in Çalışmaları (1999)

Mundell, küresel eşitsizlik üzerine yaptığı çalışmaların temelinde para hareketleri yer alır. Günümüzde AB tarafından kullanılan Euro'nun "babası" olarak bilinir. Çalışmalarının çoğu para üzerinedir. Uluslararası para akımları üzerine önemli çalışmaları bulunmaktadır. Sosyal politika alanında doğrudan bir katkısı olmamakla birlikte çalışma ekonomisi alanında tanınan bir iktisatçıdır. Bu durumun nedenleri arasında "Küresel Dengesizlik" (Global Disequilibrium- 1990) ve "Yeni Avrupa'yı İnşa Etmek" (Building the New Europe-1992) gibi çalışmalarının olduğu söylenebilir (Özellikle Avrupa toplum modeline ilişkin çalışmalarda Mundell dikkate alınan bir düşünürdür).

2.32. James J. Heckman ve Daniel L. McFadden'ın Çalışmaları (2000)

Heckman, çalışma ekonomistlerinin iyi tanıdığı bir iktisatçıdır. Özellikle eğitim programları üzerinden işgücü piyasalarına yönelik yaptığı deneysel araştırmalar alana önemli katkılar sağlamıştır. İşgücü piyasasındaki ayrımcılığa karşı denge modelini önermesi ve aktif işgücü piyasası programlarının etkisizliği üzerine yaptığı çalışmalar dikkate değerdir. Sosyal hareketlilik ve beşeri sermaye politikaları yanında çalışma (iş) hukuku alanında da çalışmaları bulunmaktadır. Aynı zamanda 2016'da Tel Aviv Üniversitesi'nden Yoksullukla Mücadele Dan David ödülü de almıştır.

Sosyal politika alanında belirgin düzeyde çalışmaları olan McFadden, bu alanda çok bilinen iktisatçılardan biri değildir. "Refah Ekonomisinin Temelleri ve Ürün Piyasası Uygulamaları" (Foundations of Welfare Economics and Product Market Applications), "Sigorta Piyasalarında Asgari Kapsam Düzenlemeleri" (Minimum Coverage Regulation in Insurance Markets), "Sağlıklı, Zengin ve Bilge? Sosyo-Ekonomik Durumdan Sağlığa Nedensel Yolların Analizi" (Healthy, Wealthy and Wise? An Analysis of the Causal Pathways from Socio-economic Status to Health" gibi çalışmaları sosyal politika ile kesişmektedir.

2.33. George A. Akerlof, A. Michael Spence ve Joseph E. Stiglitz (2001)

Üç iktisatçı tarafından paylaşılan 2001 ödülleri yoğunlukla sosyal politika alanı ile ilgilidir. Özellikle işgücü piyasaları, ücret, verimlilik ve istihdam konuları öne çıkmaktadır.

Akerlof işgücü piyasasında verimli ücret modelleri ve işverenlerin piyasa rezervasyon ücretleri üzerinde ödedikleri verimlilik ücretleri hipotezleri ile çalışma ekonomisi alanında bilinen iktisatçılardan biridir. İktisadi rasyonaliteden sosyal psikolojiye, tüketim kalıpları tercihinden davranışsal ekonomiye kadar geniş bir alanda bilgi üreten Akerlof'un sosyal politika/çalışma ekonomisi ile ilgili en net çalışması, ABD merkez bankası başkanlığı da yapmış olan J.Yellen ile yazdığı "İşgücü Piyasasının Etkin Ücreti Modelleri" (Efficiency Wage Models of the Labor Market) isimli kitabıdır (Akerlof ve Yellen:1986).

Spence, çalışma ekonomisi alanında en bilinen modern iktisatçıların başında gelir. Özellikle "sinyalizasyon" modeli (mevcut Türkçe Çalışma Ekonomisi yazın alanında pek değinilmemekle birlikte) alanda önemli bir yere sahiptir. Modele göre, çalışanlar kendi becerilerini, aldıkları uzun ve pahalı eğitim dereceleri ile işverenlere bildirirler. İşverenler yüksek yetenekli çalışanların eğitilmişler arasında daha yüksek olduğunu bildiklerinden eğitilmiş çalışanlara daha yüksek ücretler ödemeyi kabul edeceklerdir. Bu nedenle çalışanlar, aldıkları eğitimleri artırarak veya çeşitlendirerek işverenlere kendilerini istihdam etmeleri için bir sinyal verirler. Eğitimler ne kadar kaliteli ise (veya ne kadar pahalıya mal olmuşsa) istihdam şansı artar (Spence, 1973: 355 vd).

Stiglitz çalışma ekonomisi alanında çok iyi tanınan bir diğer makro iktisatçıdır. Etkin ücret teorileri üzerine çalışmaları olan düşünür işsizliğin neden olduğu etkileri farklı boyutlarla araştırmıştır. Özellikle asgari ücretin olmadığı durumlarda iradi işsizliğin etkileri üzerine yaptığı neo-klasik paradigmanın eleştirisi Shapiro ile kurguladığı modelin temelini oluşturmuştur. Shapiro-Stiglitz modeli, İşsizliğin istihdamın bilgi yapısı tarafından kontrol edildiği, sermayenin diğer yapılarının tersine, insan kendi gücünü ve çabasını seçtiği, işçilerin ne kadar güç sarf edeceğini belirlemenin firma için bir maliyet olduğu varsayımları üzerine dayandırılır. Shapiro-Stiglitz modeline göre iktisadi durgunluk dönemlerinde ücretleri azaltmanın işsizlik üzerine beklendiği kadar bir etkisi yoktur. İktisadi durgunluk döneminde ücretler düşürülürse işçiler yeterince çalışmayacak (ücret tembelliği) bu nedenle verimlilik istenen seviyede gerçekleşmeyecektir. Düşük verimlilik düşük karlılığı getirdiğinden firmalar

istihdam daralmasına gidecek bu nedenle işsizlik baş gösterecektir. Firmalar işsizlik oranı belirli bir seviyeye gelmemişse ücretleri kısma eğilimine girmeme yönünde karar verecektir. Stiglitz'in Türkçeye de çevrilmiş en tanınmış eserlerinden biri "Eşitsizliğin Bedeli" ve "Küreselleşme-Büyük Hayal Kırıklığı" kitaplarıdır. Küreselleşme ve büyük hayal kırıklığı kitabını destekleyen nitelikte kaleme alınmış "Serbest Düşüş" kitabı da Türkiye'de alanla ilgilenenlerin tanıdığı eserler arasındadır.

2.34. Daniel Kahneman ve Vernon L. Smith'in Çalışmaları (2002)

Kahneman, adalet ve refah üzerine yaptığı çalışmalara rağmen sosyal politika alanında az bilinen iktisatçılardan biridir. Çoğunlukla tercih teorileri üzerine yaptığı çalışmalarının öne çıkması, günümüzde giderek popülerleşen "davranışsal ekonomi" tartışmalarında dikkate değer bir konuma ulaşmasına neden olmuştur. Türkiye'de Çalışma ekonomisi alanında da son dönemde tartışma konusu haline gelen davranışsal ekonomi çalışmalarında giderek fark edilmektedir. Beklentilerin tercih süreçlerindeki önemine ilişkin çok sayıda çalışması bulunmaktadır. Çalışma ekonomisi alanındaki gelişmeler çerçevesinde yaptığımız çalışmalarda bizim dikkatimizi çeken ve takip ettiğimiz kişilerden biri olduğu belirtmemiz gerekir.

Smith sosyal politika alanında fazlaca tanınmış iktisatçılardan biri değildir. Daha çok deneysel iktisat alanındaki çalışmaları ile bilinmektedir. İşgücü arz ve talebi yerine ürün arz ve talebinin dengeleri üzerine yoğunlaşmıştır.

2.35. Robert F. Engle ve Clive W. J. Granger'in Çalışmaları (2003)

Bu dönem ekonomi ödülleri yeniden finansal piyasa yapılanmalarına yönelik çalışmalara evirilmiştir. Engel finansal piyasa fiyatlarının ve faiz hadlerinin öngörülemeyen hareketliklerini analiz etmek için bir önerdiği yeni bir yöntemle ekonomi ödülüne layık bulunmuştur (otoregresif koşullu değişen varyans (ARCH) modeli).

Benzer yaklaşımı Granger'da da görmek mümkündür. Daha çok ekonometrik modellemeler üzerine çalışan iktisatçının zaman serilerini kullanarak ürettiği analiz yöntemleri ilgililer için belirgin önemi haizdir. Ancak her iki iktisatçının da doğrudan sosyal politika alanına ilişkin çalışmalarına rastlanmamıştır.

2.36. Finn E. Kydland, ve Edward C. Prescott'un Çalışmaları (2004)

Hem Kydland hem de Prescott, iş döngüsü teorisi ile “Ekonomi politikasının zaman tutarlılığı ve iş döngüsünün arkasındaki itici güçler” temasında ödüle layık görülen makro iktisatçılardır. Bunlarla birlikte her ikisinin de sosyal politika alanına ilişkin çalışmaları bulunmaktadır. Kydland'in Espen Henriksen ile birlikte yaptığı “İçsel Para, Enflasyon ve Refah” (Endogenous Money, Inflation, and Welfare), “İş Döngüsü ve Toplam İşgücü Piyasası dalgalanmaları”(Business Cycles and Aggregate Labor Market Fluctuations), “İş Döngüsü Teorisinde Saatler ve İstihdam Değişimi” (Hours and Employment Variation in Business Cycle Theory) alana yaklaşan çalışmalar arasında sıralanabilir. Aynı şekilde Prescott'un eserleri tarandığında “Yaşlanan bir nüfusla emekliliğin finansmanı üzerine” (On financing retirement with an aging population- Ellen R. McGrattan ile birlikte), “ Emek verimliliği bulmacası” (The labor productivity puzzle- Ellen R. McGrattan ile birlikte), “Toplam emek arzı” (Aggregate labor supply- Johanna Wallenius ile birlikte) gibi çalışmalara rastlanmaktadır.

2.37. Robert J. Aumann ve Thomas C. Schelling'in Çalışmaları (2005)

Aumann, oyun kuramı ile ekonomik iş birliği ve çatışma konularına getirdikleri açıklamadan ötürü ödüle layık görülmüştür. Bu kapsamda önceki dönemlerde popüler olan oyun kuramını tekrarlayarak "sonra" nın uğruna "şimdi" nin altını çimektedir. Çalışmaları arasında sosyal politika ile ilgili yazına rastlanmamıştır.

Schelling, “çatışma stratejisi” kitabı ile tanınan iktisatçılardandır. 1971'de yayınladığı “ayrımcılığın dinamik modelleri” makalesi sosyal politika açısından ilgi çekicidir. Bunun yanında matematiksel olarak analiz ettiği 1951 tarihli “ulusal gelir davranışı” kitabı da alanla ilgili çalışmalarda önemsenmektedir. Ancak Schelling çalışmalarının daha çok endüstri ilişkileri alanında tartışılan “çatışmacı” teoriler kapsamında önemsendiği söylenebilir. Son dönemlerde MIT merkezli çatışma yönetimi yaklaşımı çerçevesinde alana önemli katkılar sağladığı söylenebilir (Schelling, 1960 ve 1980). Çatışma teorisi endüstri ilişkileri alanında Alan Fox katkısıyla “çoğulcu” (plüralist) teoriyle aynı platformda kullanılmaktadır (Chidi ve Okpala,2012:265).

2.38. Edmund S. Phelps'in Çalışmaları (2006)

Phelps, çalışma ekonomisi alanında tanınmış bir iktisatçıdır. Özellikle ücret dinamikleri ve işgücü piyasası dengesi üzerine yaptığı çalışmalar birçok çalışma ekonomisi kitabında yer almaktadır. Philips eğrisi üzerine yaptığı eleştirileri içeren “enflasyon politikası ve işsizlik teorisi” kitabı alanın önemli eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Phelps,1972). “Ödüllendirici Çalışma” (Rewarding Work: How to Restore Participation and Self-Support to Free Enterprise), ve Amartya Sen’in anısına hazırlanan kitapta yer alan “iyi yaşam ve iyi ekonomi” (the good life and the good economy) makalesi alanla ilgili önemli çalışmalar arasındadır (Phelps, 2009: 35 vd). Sosyal politika konuları içinde önemli yer tutan ırkçılık ve cinsiyetçilik konusunda da “ırkçılık ve cinsiyetçiliğin istatistik teorisi” isimli bir çalışması bulunmaktadır (Phelps, 1972: 659 vd).

2.39. Leonid Hurwicz, Eric S. Maskin ve Roger B. Myerson'ın Çalışmaları (2007)

Hurwicz, sosyal politika ve çalışma ekonomisi alanında öne çıkmış iktisatçıların biri değildir. Buna karşın toplumsal kurumlar üzerine yaptığı çalışmalarda teşvik edici uyumluluk kavramı organizasyonel ekonomi kapsamında endüstri ilişkileri kapsamında kullanılmıştır (Gibbons ve Roberts, 2013:3 vd). Ayrıca 1995 tarihli Kaos Teorisi tanınmış makaleleri içinde yer alır. Organizasyonel ekonominin yapısına yönelik katkılarından dolayı aynı yıl ödüle layık görülen bir diğer düşür Maskin'in sosyo-politik yaklaşımlı en belirgin çalışması 1999'da yayınlanan Nash dengesi ve Refah Optimasyonu isimli çalışmasıdır. Sosyal seçim ve refahın oluşumu arasındaki ilişki oyun teorisi çerçevesinde ele alınmıştır (Maskin, 1999: 23vd). Myerson da aynı yıl ödüle layık görülen iktisatçılardan biridir. Yazar daha çok oyun teorisi üzerine çalışmalar yürütmüştür. Doğrudan alanla ilgili çalışmaları bulunmamakla birlikte kurumsal mekanizmaların tasarımlarına ilişkin çalışmaların kısmen endüstri ilişkileri alanında sendikal örgütlenme tartışmalarında kullanıldığı görülmektedir.

2.40. Paul Krugman'ın Çalışmaları (2008)

Krugman, Fortune, The Economist, Slate, Harvard Business Review gibi tanınmış dergide ve halen aktif olarak devam ettiği New York Times gazetesinde yazdığı yazılar sayesinde dünya çapında tanınmış iktisatçılardan biri olmuştur. Makro iktisatçı olarak coğrafi farklılıklar

çerçevesinde ticari modellemeler üzerine yaptığı çalışmalar nedeniyle ödüle layık görülmüştür. Temel eser olarak doğrudan sosyo-politik veya çalışma ekonomisi alanına yoğunlaşmamasına rağmen güncel ihtiyaçlar çerçevesinde alanla ilgili çeşitli seviyelerde (akademik veya gazete) yazıları bulunmaktadır. Sosyal politika alanına en yakın ve tanınmış çalışmasının Politika Taşeronları ve Önemsizleşen Refah kitabı olduğu söylenebilir. 2002’de yayınlanan kitap Türkiye’de ilgiyle karşılanmıştır.

2.41. Elinor Ostrom ve Oliver E. Williamson’ın Çalışmaları (2009)

Ostrom Nobel ekonomi ödülünü alan ilk kadın olarak tarihe geçmiştir. Özellikle kurumsal yapılar üzerine yaptığı çalışmalarla tanınmaktadır. Ortak havuz kaynaklarından faydalanmanın toplum üzerindeki etkilerine yönelik yaptığı araştırmalar sosyal politikanın teorik yapılanması ile ilgilenen araştırmacıların başvurduğu kaynaklar arasındadır (Ostrom, 2003).

Williamson da aynı yıl ödüle layık görülen iktisatçıdır. Daha çok liberal düşüncenin mikro ve makro bazlı etkileri üzerine çalışmaları olan yazarın Ostrom ile ortak yanının özel ve kamu sektörü arasındaki ilişki zincirlerinde liberal düzlem yanlısı tartışmalar olduğu tespit edilebilir. 1985’de yayınladığı Kapitalizmin Ekonomik Kurumları isimli kitabı ödüle layık görülmesine neden olan temel eserleri arasında yer almaktadır (Williamson, 1985). Hem Ostrom hem de Williamson, piyasayasa kamu müdahalesinin olumsuz yönlerini ortaya çıkaran çalışmalar yapmışlardır. Bu nedenle müdahaleci sosyal politika literatüründe pek fazla bilinen yazarlar arasında değillerdir. Üstelik endüstri ilişkileri alanında Williamson önermelerinin doğru olmadığı hatta ABD piyasasında da toplu menfaatlerin tesisinde bireyler (veya firmalar) tarafında oluşturulan özel sipariş yönetim kurumlarının etkin olmadığına yönelik eleştirel makalelere rastlamak mümkündür (Baudry ve Chassagnon, 2016).

2.42. Peter A. Diamond, Dale Mortensen ve Christopher Pissarides’in Çalışmaları (2010)

2010 yılı, Çalışma ekonomisi ve sosyal politika ile ilgili çalışmaların en fazla öne çıktığı dönemi temsil eder. Bu dönemde işgücü piyasaları ve genç işsizlikle ilgili yaptığı çalışmalardan dolayı üç ayrı iktisatçı ödüle layık görülmüştür.

Peter Diamond, çalışma ekonomisi ve sosyal güvenlik alanında çalışmaları olan bir iktisatçıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe ‘hindistan cevizi modeli’ olarak bilinen yaklaşımda insanların toplam faaliyet seviyesine ilişkin beklentilerinin, bu toplam ekonomik faaliyet seviyesini belirlemede önemli bir rol oynadığı vurgulanır. Model adını Diamond'ın hayal ettiği soyut bir kurgudan almaktadır. Sadece hindistancevizi tüketen bireylerin yaşadığı bir ada (kapalı bir ekonomi) öngörülmüştür. Hindistancevizi, palmiye ağaçlarından bir ücret karşılığında toplanarak elde edilir (üretilir). Bu adada var olan belirli bir tabu yüzünden, hindistancevizi toplayan kişi, onu tüketemez ancak hindistancevizini satmak için başka birisini bulmak zorundadır. Bu noktada iki kişi kendi hindistancevizi ticaretini yapabilir. Kilit nokta, bir birey bir palmiye ağacı bulduğunda hindistancevizini tabudan dolayı yiyemeyeceği için topladığı (ürettiği) malı talep eden birden fazla kişi varsa tırmanmaya istekli olacaktır. Başka kimse hindistancevizi almıyorsa, o zaman potansiyel ticaret ortakları olmayacak ve hindistancevizi elde etmek ağaca tırmanmaya değmez. Bu nedenle, bireylerin başkalarının yapacaklarına inandıkları şey, genel sonucun belirlenmesinde önemli bir rol oynar. Sonuç olarak, insanların (tamamen rasyonel) beklentileri kendi kendine yeten bir kehanet haline gelir ve hepsi verimsizlikle karakterize edilmezse de ekonomide çoğu durumda dengeler bozulur. Beklentiler dönemlik değişeceği için işgücü piyasasında meydana gelen standardize edilmiş kabul edilebilir doğal işsizlik oranının söylendiğinin aksine verimliliği olumsuz etkileyeceği ileri sürülmektedir. Farklılaştırılmış doğal işsizlik oranlarının piyasayı temizleyici etkisi yeni Keynesyen ekonomistlerin de ilgisini çekmiştir (Diamond, 1982). Diamond ayrıca Sosyal Güvenlik üzerine yaptığı çalışmalarla da dikkat çekmiştir. Kariyerinin büyük çoğunluğunu ABD sosyal güvenlik politikasının analizine ayırmıştır. Ayrıca ABD Sosyal Sigorta Ulusal Akademisi tarafından verilen Robert M. Ball Sosyal Güvenlikte Seçkin Başarı Ödülüne de sahiptir. Hem işgücü piyasalarının uyumu hem de sosyal güvenliğe ilişkin çalışmalarından dolayı Diamond'un alanda dikkatlice takip edilmesinin gerektiğini düşünüyoruz.

Aynı yıl Nobel ekonomi ödülünü paylaşan Mortensen de çalışma ekonomisi alanında önemli isimlerden biridir. Alanla ilgili en önemli çalışmaları arasında genç işsizliğinin eşleştirme teorisi yer alır. Nobel ödülü sahibi olmasına neden olan çalışmaları da bu çerçevede gerçekleşmiştir. Eşleştirme, işsizlerle işgücü piyasasının buluşmasına yönelik rasyonel karar ve koşulların tartışılmasına yönelik bir teoridir. Mortensen çalışmalarının çoğu işsizlik, ücret ve işgücü piyasaları araştırmaları üzerinedir. Özellikle aynı işi yapan işçilerin farklı ücret elde

etmelerine yönelik çalışmaları alandaki akademisyenler tarafından bilenen literatür arasındadır (Mortensen,2005; Burdett ve Mortensen,1998: 257vd, ve Mortensen,1972).

Mortensen'in Pissarides ile yaptığı çalışmalar da Nobel ekonomi ödülüne layık görülmesinde önemli yere sahiptir. Özellikle yeni iş oluşumu ve işsizlik teorisine yönelik çalışmaları dikkat çekicidir (Mortensen ve Pissarides, 1994:397 vd). Pissarides aynı yıl ödüle layık görülen diğer bir iktisatçıdır. 2005 IZA çalışma ekonomisi ödülünün sahibidir. Ödül almasına neden olan çalışmaları iş arama sürecinin analizi üzerine başlamış ve genişletilmiştir (Pissarides, 1979: 818; Pissarides, 1985:676; Pissarides, Layard ve Hellwig,1986: 499). Ayrıca Denge İşsizlik Teorisi kitabı da alanla ilgili çalışmalar yürüten akademisyenler tarafından dikkate alınan eserler arasındadır (Pissarides, 2000).

2.43. Christopher Albert Sims ve Thomas Sargent'in Çalışmaları (2011)

Makro ekonomik neden ve sonuçları ortaya koyan ekonometrik çalışmalar ödüllendirildiği dönemdir. Sims doğrudan çalışma ekonomisi ve sosyal politika alanında eserler üretmediği için alanda fazlaca tanınan iktisatçılar arasında değildir. Genellikle makro ekonomik rasyonel karar alma süreçleri hakkında çalışmalar yapmıştır.

Sargent da benzer yaklaşımı içeren çalışmalar yürütmüştür. Genellikle para ve denge üzerine yaptığı çalışmalarla öne çıkmıştır. Bu dönem Nobel ekonomi ödülü alan iktisatçıların sosyal politika alanı ile doğrudan çalışmalarına rastlanmamıştır.

2.44. Alvin E. Roth, Lloyd Shapley Çalışmaları (2012)

Oyun teorisinin yeniden canlandığı dönemdir. Roth ve Shapley piyasa dengesi üzerine kurguladıkları tasarımlarla ödüle layık görülmüşlerdir. Her iki iktisatçı da son dönemde giderek tanınmaya başlanan davranışsal iktisat üzerine çalışmalar sürdürmüştür. Doğrudan sosyal politika alanı ile ilgili çalışmalarına rastlanmamıştır.

2.45. Eugene Fama, Lars Peter Hansen ve Robert J. Shiller'in Çalışmaları (2013)

2013 döneminde finansal iktisat alanında yapılan çalışmalar dikkate değer bulunarak ödüllendirilmiştir. Ödülü paylaşan üç iktisatçının da ortak özellikleri varlık fonları, hisse

senetleri ve finansal piyasalar üzerine yoğunlaşmıştır. Makalenin konusu ile ilgili alanda doğrudan yürüttükleri çalışmalara rastlanmamıştır.

2.46. Jean Tirole'ün Çalışmaları (2014)

Fransız iktisatçı Tirole özellikle endüstri ilişkileri alanında çalışan akademisyenler tarafından bilinmektedir. Nobel ekonomi ödülü almasına neden olan çalışmaları genellikle endüstri/sanayi organizasyonları üzerine odaklanmıştır. Tirole yaklaşımı, işgücü piyasalarının işleyişine psikolojik etkilerin de katılması nedeniyle diğerlerinden farklılaşmaktadır. Ancak genel olarak eserleri incelendiğinde odaklandığı alanın işçi sorunları değil işletme yönetim sorunları olduğu görülmektedir. Bu nedenle büyük firmaların kontrolü için geliştirdiği yöntemler ilgili alanda araştırma yapan akademisyenlerin dikkatini çekebilir.

2.47. Angus Deaton'ın Çalışmaları (2015)

Deaton'ın çalışmaları sosyal politika ile yakından ilişkili olmasına rağmen Türkiye'de az tanınan iktisatçılardan biridir. Hanehakı anketlerinin yeniden yapılandırıcısı olarak bilinir. Toplumsal refahın ve yoksulluğun ölçümü için kullanılan anketlerin temel kurgulayıcısı olarak kabul edilmektedir Hanehakları Anketleri: Gelişme Politikasına Bir Mikro İktisat Yaklaşımı en bilinen eserleri arasındadır (Deaton, 1997). Özellikle küresel yoksulluk ölçümleri, sağlık ekonomisi, iktisadi kalkınma ve eşitsizlik alanında yaptığı çalışmalarla öne çıkmıştır (Deaton, 2011; Deaton, 2013¹).

2.48. Oliver Hart ve Bengt Holmström'ün Çalışmaları (2016)

Hart ve Holmström, sözleşme teorisine yaptığı katkılardan dolayı ödüle layık görülmüştür. Ana temaları en uygun sözleşmenin yapılarak her iki tarafın da karlı çıkmasına neden olan sürecin kurgulanmasıdır. Böylece birçok alanda etkin politikalar oluşturulabilir ve kaynaklar efektif olarak kullanılabilir. Ancak her iki yazarın da genel olarak eserleri incelendiğinde eksik rekabet piyasalarındaki denge üzerinde çalışmalarının öne çıktığı görülmektedir. Özellikle kurumsal kontrol sisteminin piyasalar üzerine yaptığı etkiler, şeffaf olmayan uygulamaların

¹ Deaton'ın ekonomi ödülü almasına neden olan çalışma teması, Tüketim, Yoksulluk ve Refah olarak özetlenebilir (temanın ayrıntısı için bkz. <https://www.nobelprize.org/uploads/2018/06/advanced-economicsciences2015.pdf>)

olumsuz sonuçları gibi çıkarımlar günümüz ekonomi literatüründe de öne çıkan çalışmalara destek olmaktadır (Scmidt, 2017: 507). Endüstri ilişkileri alanında çalışmalar yürüten akademisyenlerin söz konusu iktisatçıların eserlerini incelemeleri ve en uygun toplu sözleşme modellemesi için kullanmalarını tavsiye ederiz.

2.49. Richard Thaler’ın Çalışmaları (2017)

Thaler, son yıllarda belirgin biçimde öne çıkan davranışsal iktisat alanına yaptığı katkılardan dolayı ödül almıştır. Davranışsal iktisat alanı henüz çalışma ekonomisi, sosyal politika veya endüstri ilişkileri alanına yoğun olarak uyarlanmamasına karşın son dönemde konu hakkında önemli çalışmaların başladığı söylenebilir. Özellikle davranışsal çalışma ekonomisi kavramı Türkiye’de yeni yeni dile getirilirken uluslararası alanda son on yıldır tartışma konusudur (Dohmen, 2014:71 vd). Türkiye’de en tanınmış eseri (Türkçeye de çevrilmiş olması nedeniyle) Sunstein ile birlikte kaleme aldıkları *Dürtme* kitabıdır. Kitap, çok boyutlu tüketim davranışlarımızdaki yönlendirme süreçlerinin etkisini konu edinmektedir. Seçimlerimizdeki yönlendirme süreçlerinin davranışsal ekonomi ile ilişkisinin kurulduğu eser alanla ilgili çalışma yapan tüm araştırmacılara önemle tavsiye edilir (Thaler ve Sunstein, 2017).

2.50. William Nordhaus ve Paul Romer’in Çalışmaları (2018)

Ekonomik gelişme ve sürdürülebilirlik üzerine çalışmaların yeniden kıymetlenmesi ile 2018 ekonomi bilim ödülü bu yönde çalışmalar yapan iki iktisatçı tarafından paylaşılmıştır. Nordhaus iklim değişiklikleri ve ekonomik sürdürülebilirlik çalışmaları ile öne çıkarken, Romer bilgi ekonomisinin tekelleşmesi ile ilgili sürdürülebilirlik çalışmaları ile dikkat çekmiştir. Son yıllarda her tür alanda kullanılmaya başlayan tematik konular sürdürülebilir sosyal politika teması üzerine çalışan akademisyenlerin ilgisini çekmektedir².

Sonuç

Elli yıldır verilen Nobel taltifli ekonomi bilim ödülllerinin incelenmesi sonucunda çalışmaların önce iktisadi ve toplumsal yapıyı kavrama, sonra analiz etme ardından da yönlendirme çerçevesinde ilerlediği görülmüştür. Sosyal politika alanı olarak sınırlandırılan kapsam

² Romer çalışmalarını bir arada görmek için hazırlanmış güzel bir arşiv çalışması için bkz. <https://paulromer.net/archives/>.

çerçevesinde yapılan çalışmaların genellikle iktisadi kriz ve savaş dönemleri sonrasında öne çıktığı anlaşılmaktadır. Ekonomi ödülleri, dönemsel küresel politik konularla yakından ilişkilidir. Sosyal politika alanında en fazla öne çıkan temalar yoksullukla mücadele, işsizlik ve işgücü piyasalarının düzenlenmesidir. Hemen tüm ödüller liberal görüşün desteklediği çalışmalara verilmiştir. Ödüllerin çoğunluğunun belirli bir grubu temsil eden kişilerce paylaşıldığı kolayca anlaşılmaktadır. Son yıllarda davranışsal ekonominin etkisinin arttığı görülmektedir. Sosyal politika ve ilişkili alana yönelik özel bir inceleme yapılan bu çalışmada Türkiye’de ilgili alanda üretilen eserlerde birçok önemli iktisatçının fark edilmediği anlaşılmıştır. Konu hakkındaki eksikliğin ilgili iktisatçıların eserlerinin Türkçeye çevrilmemiş olması veya kütüphanelerimizin alanla ilgili yabancı literatürün yetersiz olmasından kaynaklandığı tespiti yapılabilir. Özellikle yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden ödüllü iktisatçıların eserlerini bilmelerini talep etmenin Türkiye’de Sosyal Politika ve ilişkili alanda yürütülen akademik çalışmaların kalitesini artıracakı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akerlof, G.A., ve Yellen J. (1986). *Efficiency Wage Models of the Labor Market*, Orlando, Fla.: Academic Press.
- Akkuş, G.E.(2018), “Phillips Eğrisi: Enflasyon-İşsizlik Değiş-Tokuşu Teorik Bir İnceleme”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 62 (2), 99-151.
- Allais, M.(1988), “An Outline Of My Main Contributions to Economic Science”, *Economic Science*, 233-252.
- Altıntaş, M., Demirel, B., Güvercin, D., Aksoy, E., Sevim, C.,Günaydın, İ., (2008), “Ekonomi Biliminde Dönüşümün Nobel Ekonomi Ödüllerine Yansımaları”, *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, 19(66), 119-153.
- Atar, A., Şahin, H. ve Çavuşoğlu T. (2018), “Nobel Ekonomi Ödülleri ve Ekonomi Bilimiyle Etkileşimi” *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, 2(2), 176-197.
- Baudry, B. ve Chassagnon, V. (2016), “The regulation of collective labour relationships : An assessment of the Oliver Williamson's private ordering-public ordering divide”, HAL Id: halshs-01371848, <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01371848>, E.T.: 30.06.2019.
- Becker, Garry S. (1971), *The Economics of Discrimination*, Economic Research Studies
- Becker, Garry S. (1975), *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*, NBER, New York
- Becker, Garry S. (1993), *A Treatise on the Family*, Harvard University Press Cambridge, Massachusetts London, England
- Bilen, M. ve Yumuşak, İ.G.(2008), “Gary S. Becker’in İktisat Bilimine Ve Beşeri Sermaye Teorisine Katkıları”, *The Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management*, Volume III Spring.
- Burdett, K. ve Mortensen D. (1998), 'Wage differentials, employer size, and unemployment.' *International Economic Review*, 39, 257–73.
- Büyükakın, T.(2008), “Phillips Eğrisi: Yarım Yüzyıldır Bitmeyen Tartışma”, *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No:39, Ekim, 133-159.
- Büyükakın, T., Bülbül, Y., Çakır, N., 2010. “Nobel’in İzinde İktisat Kuramının Gelişimi”, *İstanbul Ekonomik ve Sosyal Tarih Yayınları*, 38-756.
- Chidi, C. O. ve Okpala O. P.(2012), “Theoretical Approaches to Employment and Industrial Relations: A Comparison of Subsisting Orthodoxies”, Open access peer-reviewed chapter, Erişim: www.intechopen.com
- Chipman, J.S(1982), “Samuelson and Welfare Economics”, *Samuelson and Neoclassical Economics*, Recent Economic Thought book series (RETH, volume 1). https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-009-7377-0_11 , E.T. 15.07.2019.
- Coase, R. (1982), “How Should Economists Choose? G. Warren Nutter Lecture in Political Economy”, *Washington D.C.: The American Enterprise Institute for Public Policy Research*

- Coase, R.H.(1960), “The Problem of Social Cost”, *The Journal of Law & Economics*, Vol.3, October. Erişim:<https://econ.ucsb.edu/~tedb/Courses/UCSBpf/readings/coase.pdf>
- Deaton, A. (1997), *The Analysis of Household Surveys: A Microeconomic Approach to Development Policy*, Baltimore: Johns Hopkins University Press for the World Bank.
- Deaton, A. (2013), *Health, inequality and economic development*, Cambridge University Press.
- Deaton, A. (2013), *The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality*, Princeton University Press.
- Debreu, G.(1952), “A Social Equilibrium Existence Theorem”, *Cowles Commission for Research in Economics*, Communicated By J. Von Neumann, August 1, 886-893, <https://www.pnas.org/content/pnas/38/10/886.full.pdf>, E.T. 17.6.2019.
- Diamond, P.A.(1982), “Aggregate Demand Management in Search Equilibrium”, *Journal of Political Economy*, 90(5).
- Dimand, R. W. (2003), “On Limiting the Domain of Inequality: The Legacy of James Tobin”, *Eastern Economic Journal*, 29(4), February, 559-564, https://www.researchgate.net/publication/5220801_On_Limiting_the_Domain_of_Inequality_The_Legacy_of_James_Tobin, E.T. 18.06.2019.
- Dohmen, T.(2014), “Behavioural Labour Economics: Advances and Future Directions”, *Labour Economics (IZA)*, Vol: 30, 71-85, <http://ftp.iza.org/dp8263.pdf>, E.T. 02.07.2019.
- Haavelmo, T. (1989), “Econometrics and the Welfare State”, *The American Economic Review*, 87(6), Nobel Lectures and 1997 Survey of Members December, (13-15).
- Haveman, R.H.(1977), Tinbergen's Income Distribution: Analysis and Policies: A Reviewed Work: Income Distribution: Analyses and Policies by Jan Tinbergen, *The Journal of Human Resources*, 12(1) (Winter), (103-114), https://www.jstor.org/stable/145601?seq=1#metadata_info_tab_contents, E.T. 04.06.2019.
- Hurwicz, Leonid (1995). "What is the Coase Theorem?" *Japan and the World Economy*, 7(1), 49–74.
- Jappelli, T.(2005), “The life-cycle hypothesis, fiscal policy and social security” *PSL Quarterly Review*, Vol 58, (233-234).
- Kuznets, S (1955), “Economic Growth and Income Inequality”, *The American Economic Review*, 45(1), (1-28).
- Leube, K. R. ve Moore T. G. (1986) (Ed), *The Essence of Stigler*, Hoover Institution Press, Stanford University, California.
- Marangonia G. ve Rossignoli, D. (2016), “Richard Stone's Contributions to Input-Output Analysis”, *Papers in Political Economy*, 219-239.
- Maskin, E.(1999), Nash Equilibrium and Welfare Optimality, *Review of Economic Studies*, 66, 23-38.
- Mirrlees, J.A.(1995), “Private risk and public action: The economics of the welfare state” *European Economic Review*, 39, 383-397.

- Mortensen D. (1972), "A theory of wage and employment Dynamics" *In Microeconomic Foundations of Employment and Inflation Theory*, E. Phelps et al., eds., Norton.
- Mortensen D. ve Pissarides C. (1994), "Job creation and job destruction in the theory of unemployment", *Review of Economic Studies*, 61, 397–415.
- Mortensen, D. (2005), *Wage Dispersion: Why Are Similar Workers Paid Differently?*, MIT Press.
- Ostrom, E. (2003), *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*, Political Economy of Institutions and Decisions, Cambridge University Press. https://wtf.tw/ref/ostrom_1990.pdf, E.T. 04.05.2019.
- Özdemir, M.Ç. ve M. Zanbak (2019), "The Effects of Investment Incentives on The Regional Labour Force Market in Turkey", *The Dynamics of Growth in Emerging Economies, The Case of Turkey* "Routledge Studies in the Modern World Economy Series, January 16, 75-97, <https://www.crcpress.com/The-Dynamics-of-Growth-in-Emerging-Economies-The-Case-of-Turkey/Wigley-Cagatay/p/book/9781138349261#googlePreviewContainer>, E.T. 16.05.2019.
- Özdemir, M.Ç.(2017), "Yoksulluğun Ölçüm Yöntemleri", *Gelir Dağılımı ve Yoksulluk*, Seçkin Yay., Ankara
- Özdemir, S. (2010), "W. Arthur Lewis'in Ekonomi Bilimine Katkısı Üzerine", *Çalışma ve Toplum*, 2010/3, 71-92.
- Phelps, E. S. (1972), "The Statistical Theory of Racism and Sexism", *American Economic Review*, Vol. 62, 659–661.
- Phelps, E. S. (1972), *Inflation Policy and Unemployment Theory*, W. W. Norton, New York.
- Phelps, E. S. (2009), "The good life and the good economy: the humanist perspective of Aristotle, the pragmatists and the vitalists, and the economic justice of John Rawls", in Kanbur, Ravi; Basu, Kaushik (eds.), *Arguments for a better world: essays in honor of Amartya Sen*, Volume I: Ethics, welfare, and measurement, Oxford New York: Oxford University Press, 35–49.
- Pissarides, C. A. (1979). "Job Matchings with State Employment Agencies and Random Search", *Economic Journal*, 89(356), 818–833.
- Pissarides, C. A. (1985). "Short-Run Equilibrium Dynamics of Unemployment, Vacancies, and Real Wages", *American Economic Review*, 75 (4), 676–690.
- Pissarides, C.A.(2000), *Equilibrium Unemployment Theory* (Second ed.). Cambridge, MA: MIT Press.
- Pissarides, C.A., Layard, R. ve Hellwig, M. (1986). "Unemployment and Vacancies in Britain", *Economic Policy*, 1(3), 499–559.
- Robert Gibbons, John Roberts (ed), (2013), *The Handbook of Organizational Economics*, Princeton University Press, New Jersey.
- Roos, J.P. (1973), *Welfare Theory and Social Policy: A Study in Policy Science*, Societas Scientiarum Fennica, Helsinki
- Schelling T.C. (1960), *The Strategy of Conflict* (1980), Harvard University Press.

- Schmidt, K. M. (2017), "Contributions of Oliver Hart and Bengt Holmstrom to Contract Theory", *Scandinavian Journal of Economics*, 119(3), 489–511.
- Sen, A.(1999), *Commodities and Capabilities*, Oxford India Paperbacks.
- Sen, Amartya (1999). "The Possibility of Social Choice", *American Economic Review*, 89 (3), 349–378
- Spence, M. (1973), "Job Market Signaling", *Quarterly Journal of Economics*, 87(3), 355–374.
- Stigler, G. J. (1946), "The Economics of Minimum Wage Legislation," *The American Economic Review*, 36(3), 358–365.
- Thaler, R.H ve Sunstein, C.R. (2017), *Dürtme: Sağlık, Zenginlik ve Mutlulukla İlgili Kararları Uygulamak*, 4. Baskı, İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Tuncay, F., (2015), *1969-1980 Yılları Arasında Nobel İktisat Ödülü Alan İktisatçılar*, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi).
- Williamson O.E. (1985), *The Economic Institutions of Capitalism: Firms, Markets, Relational Contracting*, Free Press, A Division of Macmillan, Inc. New York.